
SPIS TREŚCI

Wstęp (<i>Jacek Hołówka</i>)	XI
Wskazówki lekturowe	XXXIV

ETYKA

ZAGADNIENIA ETYKI NORMATYWNEJ I METAETYKI

Przedmowa	3
Podziękowania	4
Rozdział I. Etyka: jej natura i cel	9
1. Co to jest twierdzenie etyczne?	10
2. Działy etyki	14
3. Zastosowanie etyki	24
Lektury uzupełniające	32
Rozdział II. Dwa sprawdziany zasad etycznych: niesprzeczność i ogólność	33
1. Niesprzeczność	34
2. Ogólność	38
3. Kantowski sprawdzian moralności czynów	51
Lektury uzupełniające	65
Rozdział III. Czy nauka może rozwiązać wszystkie problemy etyczne?	67
1. Czy rozumowania etyczne muszą mieć jako punkt wyjścia przesłanki etyczne?	68
2. Teza: w kontekście można ocenić każde twierdzenie etyczne za pomocą obserwacji i metod naukowych	74

3. Problem: czy rozumowanie kontekstualistyczne rzeczywiście jest uzasadnianiem?	82
4. Drugi problem: czy odwołując się do nauki można uzasadnić nowe zasady?	91
Lektury uzupełniające	98
 Rozdział IV. Rola autorytetu w etyce	99
1. Opinia publiczna lub instytucje jako autorytet	101
2. Nauczyciele religii lub Bóg jako autorytety etyczne	108
Lektury uzupełniające	143
 Rozdział V. Systemy etyczne w rozmaitych kulturach i ich rozwój	145
1. W każdym społeczeństwie istnieją wzorce etyczne	150
2. Uzasadnienie wzorców etycznych	155
3. Jak dalece podobne są zasady etyczne różnych społeczeństw?	161
4. Czy istnieją ostateczne różnice zdań co do zasad etycznych?	174
5. Naukowa teoria etycznych wzorców grup społecznych	181
Lektury uzupełniające	196
 Rozdział VI. Rozwój wartości etycznych jednostki ludzkiej	198
1. Problem dla psychologii	201
2. Obserwacje dotyczące genezy wartości, zwłaszcza wartości moralnych	210
3. Clarka Hulla teoria uczenia się	232
4. Freuda teoria psychoanalizy	241
5. Teoria postaci (<i>Gestalt</i>)	248
Lektury uzupełniające	258
 Rozdział VII. Naturalizm etyczny	260
1. Główna myśl naturalizmu etycznego	267
2. Jak rozstrzygamy, co znaczą nasze słowa?	273
3. Równoznaczność jawna i niejawna	278
4. Pierwszy przykład naturalizmu: Edward Westermarck	284
5. Drugi przykład naturalizmu: Ralph Barton Perry	289
6. Trzeci przykład naturalizmu: teoria idealnego obserwatora	295
7. Końcowe uwagi o naturalizmie	302
Lektury uzupełniające	310

Rozdział VIII. Własności nienaturalne	313
1. Główne zasady nonnaturalizmu	313
2. Problemy dla nonnaturalistów	323
Lektury uzupełniające	345
Rozdział IX. Nonkognitywizm: funkcja zdań etycznych nie polega na stwierdzaniu faktów	347
1. Emotywizm	350
2. Dlaczego emotywizm jest wiarogodny?	366
3. Wersja zrewidowana: R. M. Hare	378
4. Wątpliwości co do emotywizmu – oryginalnego i zrewidowa- nego	385
5. Dalsze funkcje języka etycznego: multifunkcjonalizm	396
Lektury uzupełniające	408
Rozdział X. Uzasadnianie przekonań etycznych	411
1. Analogia z logiką nauki	413
2. Metoda kontrolowanej postawy jako „standardowa”	416
3. Czy istnieje akceptowalna alternatywa?	429
4. Pozytywne racje na rzecz metody kontrolowanej postawy ..	441
5. Raz jeszcze o znaczeniu i funkcji terminów etycznych	451
Lektury uzupełniające	460
Rozdział XI. Relatywizm etyczny	461
1. Pytanie: czy wzajemnie niezgodne opinie etyczne są równie prawdziwe?	463
2. Relatywizm metodologiczny	468
3. Relatywizm niemethodologiczny: relatywizm „właściwy” ...	473
4. Uniwersalia etyczne	484
5. Specjalny rodzaj etyki dla relatywistów?	490
Lektury uzupełniające	499
Rozdział XII. Wartości same w sobie: (a) przyjemności	501
1. Czy zasady normatywne to tylko „kwestie opinii”?	504
2. Pożądane i pożądane jako takie	510
3. Czym jest przyjemność?	515
4. Hedonizm psychologiczny	522
5. Niektóre trudności hedonizmu	533

6. Pojęcie „sumy” przyjemności	540
7. Nauka i życie przyjemnością	550
Lektury uzupełniające	559
Rozdział XIII. Wartości same w sobie: (b) teorie pluralistyczne ..	561
1. Czy wiedza jest pożądana sama w sobie?	562
2. Wielość wartości samych w sobie	574
3. Cechy charakteru jako pożądané same w sobie	579
4. Porównawcze sądy wartościujące	584
Lektury uzupełniające	595
Rozdział XIV. Powinność moralna a interes osobisty	596
1. Pojęcie powinności moralnej	602
2. Egoizm: jedyną naszą powinnością jest działanie na własną korzyść	624
3. Czy racjonalne jest poświęcanie interesu osobistego na rzecz obowiązku?	635
Lektury uzupełniające	640
Rozdział XV. Powinność moralna a ogólna pomyślność	643
1. Utylitaryzm czynu: jego siła i problemy	644
2. Teoria formalistyczna	663
3. Kompromis: utylitaryzm reguł	671
4. Formalizm czy utylitaryzm reguł?	678
Lektury uzupełniające	687
Rozdział XVI. Sprawiedliwość dystrybucyjna	689
1. Znaczenie słowa „sprawiedliwy”	691
2. Kwestia sprawiedliwości ekonomicznej zakłada ocenę porządku społecznego	696
3. Utylitarystyczna teoria dystrybucji	699
4. Kilka zasad nieutilitarystycznych	715
5. Konkluzje	727
Lektury uzupełniające	732
Rozdział XVII. Prawa człowieka	734
1. Pojęcie praw	735
2. Teoria praw: John Locke	747

3. Czy istnieją konkretne, uniwersalne i absolutne prawa naturalne?	753
4. Typy konkretnych naturalnych praw <i>prima facie</i>	759
5. Trzy prawa <i>prima facie</i> : życie, wolność i własność	761
Lektury uzupełniające	770
Rozdział XVIII. Moralne oceny czynów i osób	771
1. Język ocen moralnych	771
2. Znaczenie wyrażen „naganne” i „moralnie chwalebne”	775
3. Co czyni nagannymi pewne czyny, myśli lub uczucia?	780
4. Charakter i sumienność	788
5. Usprawiedliwienia	798
6. Normatywne zasady dokonywania ocen moralnych	805
Lektury uzupełniające	811
Rozdział XIX. Sprawiedliwość retrybucyjna i prawo karne	813
1. Zasady prawa karnego	817
2. Utylitarystyczna teoria prawa karnego	830
3. Retribucyjna teoria prawa karnego	842
4. Alternatywna teoria formalistyczna	850
5. Utylitaryzm i reforma	854
Lektury uzupełniające	857
Rozdział XX. Etyka a determinizm	859
1. Determinizm i jego podstawy	860
2. Czym nie jest determinizm	872
3. Determinizm a powinność moralna: czy „powinien” implikuje „może”?	877
4. Determinizm a teoria kary	883
5. Determinizm a moralna ocena czynów	890
Lektury uzupełniające	896
Skorowidz osób	898
Skorowidz pojęć	905